

Danderyds kommun

Kommunrevisorer

Bilaga till revisionsberättelse 2025

1.1 Inledning

Vi kommunrevisorer har kommunfullmäktiges uppdrag att granska kommunstyrelsens och nämndernas verksamhet och pröva om den sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi skall också granska om kommunens räkenskaper är rättvisande och om den kontroll som sker är tillräcklig.

Vi har haft tio sammanträden under året. Kommunens revisorer är Filippa Nyberg (ordförande), Göran Bjugård, Lena Cronvall Morén, Eva Borelius Zätterström, Ann Ryberg samt Margareta Sandell. Vi biträds av PwC.

I Sveriges Kommuner och Regioners skrift God revisionssed i kommunal verksamhet 2022 anges att granskningen skall vara så omfattande att revisorerna årligen kan pröva och uttala sig om ansvarstagandet för samtliga revisionsobjekt, det vill säga styrelser, nämnder och beredningar. Revisionens omfattning anges som följande:

- **Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt;** bland annat att verksamhetens resultat lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt andra föreskrifter som gäller för verksamheten och att verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- **Om räkenskaperna är rättvisande;** att redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning samt att delårsrapport och årsredovisning är upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.
- **Om den interna kontrollen inom nämnderna är tillräcklig;** att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv, att informationen om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig samt att de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

I denna bilaga vill vi framföra några mer allmänna synpunkter och kortfattat redovisa de granskningar som genomförts under revisionsåret 2025. Granskningarna finns presenterade i separata rapporter som dels finns i kommunens diarium dels på revisorernas hemsida. Vårt uppdrag som lekmannarevisorer redovisas i en separat granskningsrapport för kommunens aktiebolag.

1.2 Kommunens verksamhet och ekonomi

Årets resultat enligt resultaträkningen uppgår till 100,4 mnkr och balanskravsresultatet uppgår till 100,3 mnkr.

God ekonomisk hushållning

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning ur det finansiella perspektivet i och med att fem av fem finansiella mål uppfylls.

Vår bedömning utifrån årsredovisningen är att de verksamhetsmässiga målen till stor del har uppnåtts utifrån att 30 av 39 mål bedöms vara uppfyllda, 8 delvis och endast ett mål bedöms ej vara uppfyllt. Mål är uppfyllda, 11 gula är delvis uppfyllda, två mål är ej uppfyllda och tre mål saknar bedömning. Det mål som ej uppfyllts är *Kommuninvånarna möter en organisation som är kostnadseffektiv och är rustad för framtiden (Socialnämnden – Hög effektivitet)*. Bedömningen görs utifrån att utfallet avseende nettokostnadsavvikelse för IFO/LSS/Äldreomsorg ej når upp till uppsatta målvärden.

1.3 Granskningsarbete

1.3.1 Granskning av ansvarsutövande

Vi skall varje år uttala oss i frågan om ansvarsfrihet för styrelser och nämnder samt de enskilda ledamöterna i dessa. En viktig del i den årliga granskningen är att bedöma om styrelsens och nämndernas ansvarsutövande är tillfredsställande. Med ansvarsutövande avses aktiva åtgärder för att leda, styra, följa upp och kontrollera verksamhet och ekonomi. Ett effektivt ansvarsutövande förutsätter att det finns rutiner som stödjer styrelse/nämnd i dess arbete.

Underlag för vår bedömning i revisionsberättelsen för 2025 har varit:

- protokollsläsning/genomgång av handlingar för kommunstyrelsen och alla nämnder.
- möten med tjänstepersoner och/eller nämndernas presidium samt fördjupade granskningsinsatser.
- en grundläggande granskning av styrelse och nämndernas aktiva åtgärder att styra, leda, följa upp och kontrollera verksamheten.

I vår grundläggande granskning konstaterar vi att det finns fastställda dokument för kommunstyrelsens och nämndernas styrning och ledning så som mål, budget och internkontrollplaner etc. Vi konstaterar vidare utifrån den grundläggande granskningen att kommunstyrelsen och nämnderna har en löpande rapportering avseende ekonomi och verksamhet. Utifrån den grundläggande granskningen bedömer vi att kommunstyrelsen och nämnderna i huvudsak har vidtagit tillräckliga åtgärder för att styra, följa upp, kontrollera och rapportera tilldelat uppdrag. Vi bedömer vidare att kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden, miljö- och

stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, valnämnden samt överförmyndaren i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt utifrån att målen uppnås.

Vi bedömer att socialnämnden och utbildningsnämnden delvis har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt utifrån att målen delvis uppnås.

Vår bedömning är att kommunstyrelsens samt nämndernas ekonomiska resultat är förenligt med fastställda mål.

1.3.2 Granskning av årsredovisningen

Granskning av årsredovisningen innebär i första hand att kontrollera att kommunens räkenskaper är rättvisande. Genomgång har skett av följande dokument:

- förvaltningsberättelse
- resultaträkning
- balansräkning
- kassaflödesanalys
- driftredovisning
- investeringsredovisning

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

1.3.3 Granskning av delårsrapport

Vi bedömde att delårsrapporten i allt väsentligt upprättats enligt lagens krav och god revisionssed i övrigt. Bedömningen i delårsrapporten var att balanskravet skulle uppfyllas för år 2025.

Kommunen prognostiserade ett resultat som var förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget för år 2025. Det prognostiserade resultatet var förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budget för år 2025. Vår samlade bedömning var således, utifrån delårsrapportens återrapportering, att det prognostiserade utfallet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning.

1.3.4 Granskning av intern kontroll

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av intern kontroll. Granskningens syfte har varit att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna bedriver ett systematiskt arbete med intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att socialnämnden och tekniska nämnden i **allt väsentligt** bedriver ett systematiskt arbete med intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden, miljö- och stadsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden och överförmyndarnämnden **inte helt** bedriver ett systematiskt arbete med intern kontroll.

För övriga iakttagelser och bedömningar hänvisar vi till revisionsrapporten ”Granskning av intern kontroll”, november 2025.

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Att upprätta en risk- och väsentlighetsanalys med en bruttorisklista som omfattar både kommunövergripande och nämndspecifika risker samt vid behov inkludera nya risker och att samtliga av styrelsens verksamheter omfattas. Lagändringen i kommunallagen från 1 juli 2025 behöver beaktas vid framtagande av analysen för år 2026.
- Att ta fram utförligare anvisningar för uppföljning av intern kontroll, inklusive bedömningskriterier för varje kontrollmoment, samt kommunövergripande stöddokument i form av mallar för uppföljning av internkontrollplan. Dessutom bör kommunstyrelsen besluta om regler och rutiner för intern kontroll.
- Att överväga behovet av att införa krav på delrapportering av internkontroll från styrelsen och samtliga nämnder samt säkerställa att beslut om åtgärder fattas och att återrapportering av vidtagna och planerade åtgärder säkerställs.
- Att överväga att besluta om nästa års internkontrollplan efter eller i samband med uppföljningen av föregående års plan.
- Att säkerställa att ledamöter i högre grad involveras i internkontrollprocessen. Utifrån uppsiktsplikten ska kommunstyrelsen årligen utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll.
- Att säkerställa att styrelse, nämnder och dess personal erhåller information om lagförändringen i kommunallagen från 1 juli 2025 samt tillser att tillräckliga utbildningsinsatser kring intern kontroll genomförs för såväl förtroendevalda som tjänstepersoner.

Följande rekommendationer lämnas till tekniska nämnden:

- Att besluta om nämndspecifika regler och rutiner för intern kontroll.
- Att överväga att besluta om nästa års internkontrollplan efter eller i samband med uppföljning av föregående års uppföljning av internkontrollplan.
- Att vid behov besluta om återrapportering på vidtagna och planerade åtgärder vid uppföljning av internkontrollplan.

Följande rekommendationerna lämnas till kultur- och fritidsnämnden, miljö- och stadsbyggnadsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och överförmyndarnämnden:

- Att upprätta en risk- och väsentlighetsanalys med en bruttorisklista och säkerställa att ytterligare risker utöver föregående år, vid behov, identifieras och att samtliga av nämndens verksamheter omfattas av analysen.
- Att besluta om nämndspecifika regler och rutiner för intern kontroll.
- Att överväga att besluta om nästa års internkontrollplan efter eller i samband med uppföljning av föregående års uppföljning av internkontrollplan.
- Att säkerställa att nämndens ledamöter i större utsträckning involveras i internkontrollprocessen.
- Att vid behov besluta om åtgärder samt besluta om återrapportering på vidtagna och planerade åtgärder vid uppföljning av internkontrollplan.

1.3.5 Granskning av kommunens miljö- och hälsoskyddstillsyn

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomfört en granskning en granskning av kommunens miljö- och hälsoskyddstillsyn. Granskningens syfte har varit att bedöma

om miljö- och stadsbyggnadsnämnden bedriver en ändamålsenlig tillsynsverksamhet och säkerställer en tillräcklig intern kontroll vid hanteringen av tillsynsärenden.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att miljö- och stadsbyggnadsnämnden i allt väsentligt bedriver en ändamålsenlig tillsynsverksamhet och säkerställer en tillräcklig intern kontroll vid hanteringen av tillsynsärenden.

För övriga iakttagelser och bedömningar hänvisar vi till revisionsrapporten ”Granskning av kommunens miljö- och hälsoskyddstillsyn”, december 2025.

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer:

- Vi rekommenderar miljö- och stadsbyggnadsnämnden att tydliggöra kopplingen mellan kommunens övergripande mål och nämndens mål och indikatorer.
- Vi rekommenderar miljö- och stadsbyggnadsnämnden att säkerställa att det finns tillräckliga personella resurser för att uppfylla nämndens tillsynsuppdrag.

1.3.6 Granskning av inköp, upphandlingar och avtalshantering

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av inköp, upphandlingar och avtalshantering. Granskningens syfte har varit att bedöma om kommunstyrelsen och tekniska nämnden säkerställer en ändamålsenlig inköps- och upphandlingsverksamhet med tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **ej säkerställt** en ändamålsenlig inköps- och upphandlingsverksamhet samt att den interna kontrollen inom området är **ej tillräcklig**.

Vår samlade bedömning är vidare att tekniska nämnden **i allt väsentligt** säkerställt en ändamålsenlig inköps- och upphandlingsverksamhet samt att den interna kontrollen inom området är **tillräcklig**.

Vi revisorer ser **allvarligt** på de brister som konstaterats i granskningen samt att kommunstyrelsen inte har säkerställt att tillräckliga åtgärder har vidtagits efter granskningen från år 2023. I denna granskning konstateras att det finns stora avvikelser från de avtal som granskats i form av brister i attest, dokumentation och kontroller. Vi riktar med anledning av detta **kritik** mot kommunstyrelsen med hänvisning till **allvarliga brister** i den interna kontrollen.

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Tydliggör ansvarsfördelningen i upphandlingsprocessen, säkerställ stabil bemanning inom upphandlingsenheten och fullfölj implementeringen av den nya organisatoriska modellen.

- Tydliggör ansvar och roller i uppföljningsarbetet, stärk de gemensamma rutinerna och säkerställ ändamålsenliga systemstöd för en enhetlig och systematisk uppföljning av inköps- och upphandlingsverksamheten.
- Säkerställ fullt genomförande av vidtagna åtgärder genom att klargöra ansvar för uppföljning, stärka den systematiska kontrollen samt prioritera införandet av nödvändiga systemstöd, såsom e-handelssystem, för att möjliggöra spårbarhet, enhetlighet och ökad intern kontroll.
- Kommunstyrelsen bör förtydliga roll- och ansvarsfördelningen mellan kommunledningskontoret och samhällsutvecklingsförvaltningen, eftersom denna inte framgår tillräckligt i befintliga styrdokument.

1.4 Nedläggning av särskilda boendet Stor-Kalmar

Under år 2025 har socialnämnden enhälligt tagit beslut om att lägga ned det särskilda boendet Stor-Kalmar. När det gäller den formella hanteringen, utifrån beslutsfattandet, ser vi revisorer att detta inte har hanterats på ett korrekt sätt utan att kommunfullmäktige borde ha fått ha tagit ställning till detta. Detta utifrån att nedläggning eller avveckling av en kommunal verksamhet betraktas, normalt, som ett ärende av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, vilket enligt 5 kap.

kommunallagen (2017:725) och 3 kap. 9 § i 1991 års kommunallag (vilken ofta åberopas i rättsfall) innebär att beslutet normalt ska fattas av kommunfullmäktige och inte kan delegeras till en nämnd. Vår bedömning är att kommunstyrelsen har kunnat följa processen men att kommunfullmäktige inte har fått möjlighet att besluta om ärendet. Utifrån att ärendet avseende nedläggning av ett boende kan anses vara av viktig eller principiell beskaffenhet borde kommunfullmäktige ha tagit ställning till detta. Vi revisorer riktar således kritik mot socialnämnden för obehörigt beslutsfattande samt mot kommunstyrelsen för bristande uppsiktsplikt samt brist i beredning av ärende.

1.5 Protokoll och handlingar

Arbetsuppgiften består i att läsa protokoll och handlingar, dels från innehållsmässig dels från formell synpunkt.

1.6 Granskning av kommunens bolag

Kommunens bolag, Djursholms AB, har granskats av utsedda lekmanarevisorer. I granskningen har samplanering skett med bolagets auktoriserade revisor och kommunrevisionen. Granskningen har varit inriktad på att översiktligt bedöma rutiner för att styra, följa upp och kontrollera verksamheten. Sammantaget har bedömts att verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen till övervägande del varit tillräcklig.

Lekmanarevisionsrapporterna för Djursholms AB bifogas revisionsberättelsen.

1.7 Uppföljning samt dialog och kontakter

I revisionen sker löpande uppföljningar av frågor vilka initierats i samband med läsning av protokoll, information från personal och förtroendevalda inom kommunen eller från allmänheten. Dessa uppföljningar utgör även en viktig grund i revisionsplaneringen inför kommande år.

Vidare har vi, inom ramen för vårt uppdrag, haft möten med företrädare för kommunstyrelsen samt nämnderna. Vidare har vi träffat kommunfullmäktiges presidium vid möten under året.